

Czy czeka nas zmiana podejścia do porozumień dystrybucyjnych? (od redaktor numeru)

Porozumienia wertykalne przez wiele lat nie powodowały większych emocji ani w literaturze, ani w praktyce decyzyjnej czy orzecznictwie. Komisja Europejska niemal przez dekadę nie wydała ani jednej decyzji dotyczącej ograniczeń wertykalnych. Prezes UOKiK był z kolei przez wiele lat tak aktywny w „wykrywaniu” porozumień wertykalnych, że można było odnieść wrażenie, iż to wertykalne ograniczenia cenowe stanowią kluczowy problem funkcjonowania konkurencji w polskiej gospodarce (narzucanie cen w relacjach pionowych było wręcz niejednokrotnie określane jako „zmowy cenowe”).

Rok 2018 przyniósł jednak renesans zainteresowania antymonopolową oceną porozumień wertykalnych. Stało się tak za sprawą wydanych przez Komisję decyzji dotyczących porozumień wertykalnych oraz ogłoszenia przez unijny organ konkurencji konsultacji publicznych w ramach przeglądu rozporządzenia wyłączającego porozumienia wertykalne. Komisja zadeklarowała¹, że celem konsultacji jest zgromadzenie informacji i opinii interesariuszy pozwalających na decyzję czy rozporządzenie 330/2010 powinno wygasnąć, jego obowiązywanie powinno zostać przedłużone, czy też należy znowelizować jego treść. Te same pytania dotyczą towarzyszących mu wytycznych w sprawie ograniczeń wertykalnych z 2010 roku. Trzeba przyznać, że od czasu wydania rozporządzenia 330/2010 diametralnie zmieniły się warunki i kanały dystrybucji – rosnąca popularność handlu elektronicznego, drapieżny rozwój globalnych internetowych platform sprzedażowych czy wreszcie rola mediów społecznościowych w promocji towarów i usług – stawiają przed regulacjami antymonopolowymi nowe wyzwania. Środowisko prawników antymonopolowych, ale i ekonomistów z dużym zainteresowaniem oczekuje na to, w jakim kierunku pójdą działania Komisji po podsumowaniu konsultacji publicznych, które trwały od 4 lutego do 27 maja 2019 r.

Debata nad antymonopolową oceną porozumień dystrybucyjnych musi znaleźć swoje odzwierciedlenie na łamach iKAR-a. Numer 4/2019 został zdominowany przez refleksje poświęcone porozumieniom wertykalnym. Lekturę należy rozpocząć od tekstu Marty Banaś i Mikołaja Piaseckiego, podsumowującego dotychczasowy (jakże niejednorodny i w wielu kwestiach niezbyt jasny) dorobek orzecznictwa unijnego w kwestii oceny porozumień wertykalnych w świetle traktatowego zakazu antykonkurencyjnych porozumień. Wojciech Łyszczarz omawia antymonopolowe problemy dystrybucji e-książek (e-booków) z perspektywy dotychczasowych decyzji i orzeczeń wydawanych w Stanach Zjednoczonych i Unii Europejskiej. Ograniczenie sprzedaży on-line w kontekście porozumień franchisingowych omawia Fabian Elżanowski. Z kolei Joanna Kruk-Kubarska podejmuje niezwykle praktyczne zagadnienie ochrony praw własności intelektualnej w porozumieniach dystrybucyjnych.

¹ KE, Consultation strategy for the evaluation of the Vertical Block Exemption Regulation. Pozyskano z: http://ec.europa.eu/competition/consultations/2018_vber/consultation_strategy.pdf (15.06.2019).

W obecnym numerze iKAR-a znalazły się także dwa teksty dotyczące innych, tj. nie strictly antymonopolowych, aspektów umów dystrybucyjnych. Magdalena Kowalczyk-Szymańska przeprowadza prawnoporównawczą analizę zobowiązania do przedumownego ujawniania istotnych informacji (*pre-contractual disclosure information*) w umowie franchisingowej (franczyzowej). Natomiast Olga Szejnert-Roszak dzieli się z czytelnikami swoimi refleksjami nad rozwiązywaniem umów dystrybucyjnych. Zagadnienia te są przedmiotem bardzo żywego zainteresowania przedsiębiorców, a dotąd nie doczekały się szerszego opracowania w piśmiennictwie prawniczym. Mamy nadzieję, że niniejszy numer w jakimś stopniu tę lukę wypełnia.

Wreszcie, Eliza Iwaniszyn, także nie unikając aspektu rynkowych relacji wertykalnych, podejmuje problematykę antymonopolowej oceny działalności grup sprzedażowych, z uwzględnieniem doświadczeń amerykańskich i unijnych.

Przegląd orzecznictwa obejmuje krytyczną głosę Jana Polańskiego do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie, VII AGa 1114/18, dotyczącego kwalifikacji porozumień wertykalnych jako zakazanych ze względu na cel lub skutek. Dwa pozostałe komentarze dotyczą wyroków SOKiK koncentrujących się na kwestiach proceduralnych: charakterze dowodów w postępowaniach w sprawie porozumień horyzontalnych (komentarz Antoniny Falandysz-Zięcik do wyroku SOKiK o sygn. XVII AmA 26/16) i określeniu momentu wszczęcia postępowania antymonopolowego (komentarz Anny Sychowicz-Żochowskiej do wyroku o sygn. XVII AmA 48/15).

W niniejszym numerze iKAR-a Czytelnik zapozna się także z omówieniem polskiej wersji książki autorstwa Franka Wijckmansa i Filipa Tuytschaevera (z udziałem polskich autorek: Agaty Jurkowskiej-Gomułki, Małgorzaty Modzelewskiej de Raad i Olgi Szejnert-Roszak). Zainteresowanie mogą wzbudzić także sprawozdania z konferencji w Trydencie i seminarium w Instytucie Nauk Prawnych PAN.

Życzę satysfakcjonującej lektury, a w imieniu Redakcji deklaruję, że łamy iKAR-a będą otwarte dla wszelkich refleksji rodzących się w gorącym okresie prac nad nowymi regulacjami dotyczącymi porozumień wertykalnych.

dr hab. Agata Jurkowska-Gomułka, prof. WSliZ
e-mail: agathajur@o2.pl